

**Valeriia Kornivska, Doctor of Economic Sciences,
Senior Research Fellow of the Department of Economic Theory
State Organization “Institute for Economics and Forecasting
of the National Academy of Sciences of Ukraine”
Kyiv, Ukraine**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-633-1-22>

INSTITUTIONALIZATION OF DIGITAL FINANCE: EU EXPERIENCE FOR UKRAINE

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЦИФРОВИХ ФІНАНСІВ: ДОСВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ

Європейська модель інституційного розвитку характерна своїм особливим ставленням до суспільного інтересу як наріжної цілі, на досягнення якої спрямований інституційний рух, і здобуток якої можливий лише за проведення широких суспільних обговорень перед ухваленням системно важливих рішень, що ініціюються законодавчими чи регуляторними органами. Публічні консультації демонструють думку професійної спільноти, наглядових органів, широкого загалу; це перший крок для узгодження суспільних та індивідуальних інтересів, для прогнозу наслідків інституційного реформування.

Реалізація Стратегії ЄС у сфері цифрових фінансів, розпочата у 2020 році, супроводжувалася відкритими публічними консультаціями, що тривали з квітня по червень 2020 року, їхнім результатом стало формування основних напрямів цифрової фінансової політики Євросоюзу. Обговорення законодавчих ініціатив було проведено у професійному середовищі фінансових установ всіх напрямків діяльності за участю споживачів фінансових послуг, профспілок, державних органів, включно з трьома європейськими наглядовими структурами. Кожний етап інституціоналізації цифрового фінансового розвитку в ЄС супроводжується відповідними звітами, коментарями з поясненням підходів наглядових органів, причин на можливих наслідків законодавчих кроків.

Порівнюючи європейський та український досвід обговорення законодавчих ініціатив, слід визнати, що, незважаючи на існування

такої практики і в Україні, її результати лишаються незадовільними, і публічні консультації практично не впливають на нормотворчий процес і державну політику. Це, зокрема, підтвердив Звіт SIGMA Public administration in Ukraine за 2023 [1], який охарактеризував публічні консультації в Україні як малоефективні. Однією з головних причин таких тенденцій був названий необов'язковий характер суспільних обговорень з питань державної політики. Прийнятий 20 червня 2024 року Закон України «Про публічні консультації» [2] набере чинності через 12 місяців з дня припинення або скасування воєнного стану; тому на сьогоднішній день в Україні не окреслені чіткі межі взаємодії між державою та громадськістю в частині нормотворчості, а питання «залучення зацікавлених сторін до участі у прийнятті рішень шляхом проведення публічних консультацій на всіх етапах постановки проблеми, розроблення, формування та реалізації державної політики» [2] лишаються в площині доброї волі законотворців.

Водночас громадські обговорення питань цифрового фінансового розвитку, публікація звітів про їх проведення та врахування суспільної думки (або відхилення пропозицій) сьогодні є виключно необхідною ланкою законотворчого процесу не тільки у зв'язку із європейським рухом України, але й через особливий характер цифрових фінансових ринків, зумовлений:

- новизною, гнучкістю, мінливістю об'єкту регулювання, його зростаючою інноваційністю, що потребує врахування світових тенденцій, аналізу досвіду багатьох операторів, наглядових структур, користувачів;
- високою ризиковістю фінансових ринків в умовах цифрових трансформацій;
- безшовною інтеграцією цифрових фінансів у всі сфери економічного та соціального буття користувачів, що створює особливу толерантність та виключну залежність від цифрового фінансового обслуговування;
- необхідністю адаптації європейських стандартів в українському фінансово-інституційному середовищі з мінімальними витратами пристосування та ризиками відторгнення;
- необхідністю підвищення якості законодавства у контексті реалізації соціоінституційних стандартів та обмеження лобіювання;
- захистом інтересів пересічних учасників фінансового ринку, забезпеченням прозорості та легітимності цифрового фінансового середовища.

Література:

1. Public administration in Ukraine. *SIGMA Monitoring Report*. URL: https://www.sigmaweb.org/content/dam/sigma/en/publications/reports/2024/02/public-administration-in-ukraine_27a46a58/078d08d4-en.pdf;
2. Закон України «Про публічні консультації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3841-20#Text>